

Resumé

- Der er indgået en aftale om at forsvarsudgifterne frem mod 2033 skal op på 2 pct. af BNP (svarende til en forøgelse på 18 mia. kr.) og dermed nå NATO-målsætningen.
- Finansieringen kommer via træk på råderummet samtidig med at der stiles efter et underskud på 0,5 pct. af BNP i 2030.
- Dermed aflyses målet om offentlig balance i 2030 som det fremgår af det røde forståelsespapir.
- Forsvarsaftalen tømmer det økonomiske råderum frem mod 2033.
- Det umiddelbare råderum på 53 mia. kr. "spises" op af demografisk træk på 35½ mia. kr. og forsvarsudgifter på 18 mia. kr. Dermed er der intet råderum til andre udgiftsforøgelser i de 11 næste finanslove.
- Råderummet kan fx udvides gennem reformer af fx SU, efterløn, kontanthjælp, dagpenge samt inflationsregulering af overførselsindkomster.

Råderum, demografisk træk og forsvarsudgifter frem til 2033

Mia. kr.	2033
Råderum	53
Demografisk træk	35½
"Frit" råderum	17½
2 pct. af BNP på forsvar	18
"Frit" råderum udover forsvar	-½

Anm.: Råderummet er målt ift. 2022 ved et underskud på 0,5 pct. af BNP i 2033. Desuden er råderummet korrigeret for reservationer til gammelt forsvarsforlig mv.

Kilde: CEPOS-beregninger på baggrund af Finansministeriets mellemfristede fremskrivning, august 2021

Søndag d. 6. marts indgik regeringen, V, K, Radikale og SF et nationalt kompromis, som bl.a. skal sikre et "historisk løft af forsvaret til 2 pct. af BNP" inden udgangen af 2033. Det nationale kompromis indeholdt ikke finansiering. Derimod er man blevet enige om at revidere grænsen for underskud i budgetloven, og man vil planlægge efter underskud på 0,5 pct. af BNP fremfor det nuværende mål om balance i 2030.

Dette notat ser på, hvor meget luft der er på de offentlige finanser til at finansiere 18 mia. kr. højere forsvarsudgifter, under forudsætning af, at underskuddet ikke må overstige 0,5 pct. af BNP.

I 2033 er der umiddelbart et råderum på 53 mia. kr. ved underskud på 0,5 pct. af BNP, jf. tabel 1. Et politisk flertal ønsker at lade udgifterne til offentligt forbrug vokse med det demografiske træk. Lægges en sådan udgiftsvækst til grund, vil råderummet frem mod 2033 reduceres med 35½ mia. kr., hvorefter der resterer 17½ mia. kr. i såkaldt "frit råderum". Det er ikke helt nok til at dække de øgede forsvarsudgifter på 18 mia. kr. Derudover må det antages, at der skal være råderum til politiske ønsker til ekstra udgifter i 11 finanslove frem til 2033.

Den nye aftale udtømmer altså fuldstændigt det finanspolitiske råderum helt frem til 2033, hvis politikerne samtidig vil øge det offentlige forbrug med det demografiske træk. Ønsker politikerne at bruge penge på skattelettelser eller højere offentlige udgifter udover forsvar og demografisk træk, skal der findes finansiering.

Tabel 1
Råderum, demografisk træk og forsvarsudgifter frem til 2033

Mia. kr.	2033
Råderum	53
Demografisk træk	35½
"Frit" råderum	17½
2 pct. af BNP på forsvar	18
"Frit" råderum udover forsvar	-½

Anm.: Råderummet er målt ift. 2022 ved et underskud på 0,5 pct. af BNP i 2033. Desuden er råderummet korrigeret for reservationer til gammelt forsvarsforlig mv.

Kilde: CEPOS-beregninger på baggrund af Finansministeriets mellemfristede fremskrivning, august 2021

Hvis stigningen i forsvarsudgifterne på 18 mia. kr. indfases lineært frem mod 2033, vil forsvarsudgifterne være steget med 13 mia. kr. i 2030. Det vil indebære, at der i 2030 vil være et frit råderum på i omegnen af 5 mia. kr. Dette frie råderum kan dog ikke umiddelbart anvendes på varige merudgifter eller skattelettelser, fordi der kun er tale om et midlertidigt råderum. Det skyldes at stigningen i forsvarsudgifter og demografisk træk fra 2030 til 2033 overstiger fremgangen i råderummet i samme periode med ca. 5 mia. kr.

Råderummet kan fx udvides gennem reformer af fx SU, efterløn, kontanthjælp, dagpenge samt inflationsregulering af overførselsindkomster.